

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 109 • Maribor, torek, dne 24. septembra 1940 • Leto XV

Ali so potrebne aprovizacije ali ne?

Danes še ne moremo definitivno vedeti, v koliko bodo potrebne aprovizacije za preskrbo prebivalstva z življenjskimi potrebščinami. Stvar je odvisna od močnejših sil. Vendar pa ne more nihče ugovarjati, če trdimo, da bi bili mogli učinkovitejši potrebni ukrepi ter zlasti organizacija preskrbe že doslej mnogo koristiti socialnemu položaju prebivalstva.

Zakonita dolžnost občin je, da sestavijo odbore, ki se naj bavijo z draginskimi in prehranjevalnimi vprašanji občanov. Nikakor pa ne more biti dovolj, če imajo ti odbori samo seje, samo teoretične naloge, ki brez praktičnega dela in delovanja ne more imeti nikdar zadostnega efekta. Če zakon nalaga določitev odborov, ki se naj bavijo z draginskimi in prehranjevalnimi vprašanji, potem je naloga teh odborov tudi, da delo, ki spada v njih področje pod nadzorstvom občin in drugih oblasti organizirajo in izvajajo v intencijah najvestnejše preskrbe blaga in prehrane prebivalstva. Imeli smo že med svetovno vojno aprovizacijske ustanove, ki so kljub vsem nedostatkem vendarle ob aktivnem sodelovanju aprovizacijskih odborov še nekako funkcionirale. Ti odbori so delali, so sodelovali. Odbori pa, ki imajo samo posvetovalno oblast ali teoretično nalogo, ne morejo nikdar opraviti dela, ki je potrebno. Taki odbori govore, se posvetujejo, končno jim pa ta posvetovalna postanejo breme, ki ga prično idejno in stvarno zanemarjati. V človeški naravi je namreč, da je vsak delavec ponosen na svoje delo, ki ga izvrši, besede, modrovanja sama pa postanejo polagoma resnemu človeku domala prazna slama.

Ali bo potrebna vestno izvedena aprovizacija danes, še ne vemo. Toda že dosedaj bi bila organizirana skrb za preskrbo blaga in prehrano lahko mnogo koristila. Preprečila bi bila verižništvo in prikrivanje blaga, vodila boj proti cenam in po potrebi tudi zagovarjala zvišanje mezd. Vse to so naloge imenovanih odborov, ki jih morajo izvajati direktno in indirektno.

Zanimivo je tudi stališče nekaterih občin, katerih predstavniki pravijo, da aprovizacijski odbori niso potrebni in če obstojajo, imajo samo posvetovalen značaj. Po našem mnenju to stališče ne more obveljati. Če so določeni odbori proti draginji in za preskrbo prebivalstva, potem morajo ti odbori ob nadzorstvu občin dobiti tudi izvršno oblast in potrebna sredstva od občin.

Vsem našim delavskim zadrugam zaradi tega priporočamo, da v občinah, zlasti mestnih in industrijskih, zahtevajo ustanovitev konzumentskih odborov, ki bodo izvrševali naloge teh odborov, ker drugače ti odbori ne bodo mogli izvršiti svoje dolžnosti in bi bili tudi sploh brez večjega pomena.

Inž. A. Košutić in Narodna banka. Na izrednem zborovanju Zveze združenj Gospodarske Sloge je govoril inž. Košutić o Narodni banki. Rekel je, da Hrvati hočejo gospodarsko napredovati in da zadrugam manjka kredita, ki je majhen in predrag. Narodna banka bi morala dajati 15 odstotkov kredita kmetiškemu gospodarstvu, daje ga pa največ štiri odstotke na leto. Sedaj pride Narodna banka iz rok 24 privatnikov, uprave čaršije, v roke državne uprave, ki bo stala pod kontrolo skupne vlade. S tem je postavljena stvar na svoje mesto. Potrebne so pa še temeljite reforme, da postane hrvaški narod končno gospodar svojega denarja. Budno bomo pazili, kako se bodo te reforme izvedle.

Bombe rušijo

Bombe na izhodišča pripravljenega vdora — Letalski napadi na London

Nad Londonom

Dasi je vladalo nad Anglijo prejšnji teden slabo vreme, pa nemški napadi na London vendarle niso prenehali. Niso sicer tako silni, kot so bili v začetku, vendar pa letala stalno vznemirjajo londonsko prebivalstvo. Nemci poročajo, da so v noči na 21. september bombardirali središče Londona, Albertove otoke in razen tega še osem drugih okrajev mesta. Zasedi so bili vojaški objekti. Razen nad Londonom so metala nemška letala bombe tudi nad več drugimi mesti v južni Angliji.

Sestreljenih je bilo 21. septembra 14 angleških in eno nemško letalo.

Angleži javljajo, da so Nemci dne 21. septembra čez dan napadli London samo enkrat. Njihove bombe so padale v gosto naseljeno mestno četrt. Prebivalstvo je ta dan moglo popravljati škodo, ki so jo povzročila letala v zadnjih dneh. Med napadom v noči na 21. september so nemške bombe zadele neko skladišče, pod katerim je bilo 500 oseb v zaklonišču. Ljudje so se rešili. Nadalje so bombe razdejale neko cerkev in paviljon neke bolnišnice.

Najmočnejši napadi Nemcev so bili v nedeljo na južni in južnovzhodni del mesta.

Izgube ladij

Angleška podmornica »Sturgeon« je 2. septembra ob Danski obali potopila s torpedi 10.000 tonsko nemško ladjo za prevoz vojaštva, ki je plula v spremstvu več manjših edinic nemške vojne mornarice.

Nemci poročajo, da so njihove podmornice dne 20. in 21. septembra potopile 16 angleških trgovskih ladij v skupni tonazi 176.000 ton.

Nad obalo Kanala in Nemčijo

Reuter: Tekom sobote, ponoči od sobote na nedeljo in v nedeljo, dne 22. t. m. je bilo angleško letalstvo v akciji proti nemškimi oporiščem vzdolž francoske in holandske obale. Ti napadi so se sedaj ponavljali skozi devet dni in noči brez prestanka. Tekom sobote in nedelje so ti napadi dosegli višek.

Največji napadi so bili na Ostende, Dunkerque in Vlissingen. Pri Rotterdamu so bile napadene nemške ladje, ki so plule v pristanišče, pri Boulogne pa tudi večja skupina vlačilcev. Pri Calaisu pa so bile zadete štiri ladje, na katerih so izbruhnili požari. V celoti so bili napadi osredotočeni na pristaniške naprave.

Od teh napadov so se vrnila vsa angleška letala, sestreljeni pa sta bili 2 nemški letali. Pri podvigih so Angleži uporabili par letal iz dodatne udarne sile, ki jih bodo ob svojem času poslali v boj v večjem številu.

Angleži pa poročajo, da so v noči na 21. september metali bombe na vse važnejše luke, ki jih je smatrati kot izhodišče za nameravani nemški vdor in uničevali vojaška skladišča, zbrane tovarne čolne ter ladje.

V zapadni Nemčiji pa so bila od angleških letal napadena važna železniška križišča in vodni kanali. Dve sovražni ladji sta bili zadeti od bomb in resno poškodovani. Napadena je bila tudi neka municijska tovarna na Nizozemskem.

Angleški minister za blokado Dalton je izjavil, da so angleška letala doslej

bombardirala 90 odstotkov tovarn za proizvodnjo umetnega bencina in čistilnic surovega petroleja (nafta) in jih poškodovala.

Nemci javljajo, da so Angleži v noči na 21. september metali bombe nad kraj v zapadni Nemčiji, zadeli pa so samo eno cerkev in eno pokopališče. Sploh angleški letalski napadi doslej v Nemčiji niso povzročili še nobene škode na vojaških objektih ali tovarnah.

Napadi angleških letal na francosko in belgijsko obalo dne 21. t. m. in v noči na 22. september niso povzročili nobene škode.

Nad Rokavskim prelivom je bilo dva dni zelo lepo vreme. Ponoči od nedelje na ponedeljek, dne 23. septembra pa je pričelo zopet slabo vreme z nalivi.

Torpedirana ladja z otroci

V Atlantskem oceanu je bila brez predhodnega opozorila torpedirana neka ladja z otroci, ki je plula iz Anglije v Zedinjene države in je bilo rešenih samo 7 otrok. Vseh na ladji se nahajajočih otrok je bilo pa okrog 400. Reševalni poskusi mornarjev niso mogli uspeti. Nek oče je izgubil 5 otrok in je sedaj izjavil, da gre v prvo linijo. Do 15. septembra je bilo preplavljenih v Kanado 2700 otrok. (Reuter.)

Eno tretjino nemških letal je bilo doslej poslanih proti Angliji,

je izjavil ameriški brigadni general Strong, ki se je vrnil iz Anglije v Zedinjene države. Protiletalsko topništvo se v boju proti letalom ni izkazalo. — Skupno je to topništvo zabilo k večjemu kakšnih 5 odstotkov letal. Zaporni ba-

loni pa so uspešno obrambno sredstvo proti letalom samo, ako letala lete nizko.

Doslej je Anglija prejela iz Zedinjenih držav mesečno samo po 200 letal. Odslej pa bo produkcija znatno pospešena, ker je tovarna Packard v Zedinjenih državah prevzela izdelavo angleških Rolls-Royce motorjev. Pozimi, ko bo vezbanje pilotov v Kanadi zaradi snega onemogočeno, se bodo piloti smeli vezbati v Zedinjenih državah, predvsem na Floridi in v Texasu.

Angleška naročila v Ameriki

Za 500 milijonov funtov sterlingov vojnih naročil je Anglija oddala Zedinjenim državam. Te bodo dobavile Angliji skupno s prejšnjimi dobavami 11 tisoč bombnikov in lovskih letal, 4000 25 tonskih tankov, 1 milijon pušk in strojin ter veliko količino vsakovrstne municije.

Mnenja inozemstva o bojih za Anglijo

O izgledih nemškega vdora piše nek ameriški novinar, da angleški bombniki niso še nikdar v taki ogromni meri izvajale svoje ofenzive proti nemškim oporiščem, da pa je nemško zbiranje preveliko in prerazsežno, da bi mogli sploh onemogočiti njegov pričetek. Ko pa bo začel vdor, se bo boj prenesel na morje in tamkaj bodo posegle v boj tudi vojne ladje. Na obali bodo stopile v akcijo odlično formirane obalske baterije. Izgledi za izkrcavanje so minimalni. Pa tudi, ako bi prišlo do izkrcanja, bi se čete ne mogle izkrcati v tako velikem številu, da bi mogle biti kos v ta namen zbranim angleškim edinicam.

Nek japonski novinar je javil svojemu listu v Tokiu, da se bombardiranje v Londonu malo pozna. Promet ni oviran in prebivalstvo je mirno. Kakšne panike ni opaziti. (Reuter.)

Boji v Egiptu so ponehali

Živahno na delu so samo letala.

Italijanska ofenziva je dosegla Sidi Barani, ki leži 100 km od italijanske libijske meje v egiptovski puščavi. Angleži pravijo, da so to ozemlje izpraznili, ker je pretežavno prehranjevati čete, ki bi ležale na robu puščave ob italijanski meji. Italijani pa so se kljub temu podali v to puščavo. Iz poročil italijanskih listov je razvidno, kakšen velikanski pomen pripisujejo Italijani tej svoji ofenzivi in doseženim uspehom. Dne 20. in 21. septembra pa na tej fronti ni bilo nobenih bojev in se italijanska ofenziva ni nadaljevala. Pač pa so posegla v boj letala, ki so metala bombe, italijanska na angleška oporišča v Egiptu in Sudanu, angleška na italijanska oporišča v Libiji, Abesiniji, Eritreji in Somaliji.

Angleške vojne ladje so bile tudi napadene od italijanskih letal in ena podmornica zadeta z bombo. Italijani so prepričani, da bodo uničili vso angleško mornarico v Sredozemskem morju, ne da bi bilo treba italijanski mornarici poseči v boj.

Boji v Egiptu so zastali. Maršal Graziani je odredil, da se Italijani utrdijo na svojih postojankah, kljub stalnemu bombardiranju od strani Angležev.

Bombardiranje Sidi Baranija od strani Angležev je prizadelo Italijanom težke

izgube. Britanska artiljerija se je pokazala nadmočno. V taktiki Italijanov pa je opaziti neke spremembe, iz katerih se lahko sklepa, da so posledica vplivov nemškega poveljstva. (Reuter.)

Ujeti italijanski novinarji

Angleži so pri Sidi Baraniju vjeli tri italijanske novinarje, in sicer so to: sedemkrat odlikovani dopisnik »Tribune«, Marco Francetti, trikrat odlikovani Beppo Peggolotti od florentinskega lista »La Nazionale«, glavni urednik tržaškega »Piccola«, Rino Alessi. Le-ti so se vozili v začetku italijanske ofenzive pred italijansko vojsko pri Sidi Baraniju in so prezrli, da prodirajo sami proti angleškim postojankam. Naenkrat so se znašli med dvema angleškima oklopnima avtomobilima, ki so jih najprvo smatrali za italijanska. Tedaj je bilo seveda že prepozno. (Reuter.)

Poziv Turčiji in Grčiji

Znani publicist Virginio Gayda piše v »Giornale d'Italia«, da bodo osovinske sile zahtevale od Turčije in Grčije, da razložita svoje politično stališče napram silama osi. Sili bosta najprej javili svoje legitimne interese, pozneje pa bosta objavili tudi nadaljnje načrte.

Iz naših krajev

CELJE

Delavstvo in svobodne strokovne organizacije. Sedaj v teh časih prihaja neorganizirano delavstvo počasi do spoznanja, kaj pomeni strokovna organizacija za delavstvo. Po obratih in tovarnah, kjer nima delavstvo svoje strokovne organizacije, je prepuščeno na milost in nemilost podjetnikom. Posamezno hodijo mole-dovat in prositi za boljše plačo. Če naložijo na dobro razpoloženega ravnatelja, ali poslovodjo, potem dobijo par dinarjev, v nasprotnem slu-čaju pa trdo besedo, če mu ni všeč, da lahko gre. Stalno smo opozarjali, da samo svobodna strokovna organizacija je edina, prava zaščit-nica delavca. Potom nje si lahko delavstvo pribori svoje pravice. Do danes smo naleteli marsikje na gluha ušesa. Sedaj se pa obrača in že prihajajo, kako in kaj naj bi se ukrenilo, da bi se tu in tam vzpostavila strokovna organizacija, ker drugače ne bodo prišli do svojih pravic. Svetujemo vsem, oklenite se svojih strokovnih organizacij in ostanite zvesti članji v dobrih in hudih časih. Posebno v teh res težkih časih bo odločala samo moč zavednega, disciplinirane-ga in enotnega članstva strokovnih organi-zacij.

JESENICE

Draginja narašča dan za dnem. Turek in sobota sta tržna dneva na Jesenicah in tedaj je vedno borba med kmeti in gospodinjami. Za krompir so hoteli imeti kmetje din 2,25 in ljudje so ga kupovali, ker drugega ni bilo. Šele ob 11. uri dopoldne je policija naložila enemu prodajal-cu, da je prodajal krompir po din 1,50, dočim ga je drugi pripeljal samo pokazat ter je ta-kaj dejal, da ga ne bo prodajal na drobno, ne-got samo na debelo. Ko je bila določena cena, je kmet zagrozil, da ga več ne bo s krompir-jem. Tako je tudi s sadjem: Slive so po 8 din, grozdje še dražje, jaja po din 1,25 itd., ko-ruzna moka po din 6, če jo sploh dobiš, enot-ne moke še ni in ljudje se vprašujejo, kaj bo-do počeli. Drv je tudi zelo malo in še ta sta-nejo pri kmetu v Mojstrani in drugod na licu mesta din 160, drugače jih sploh ne dobiš. Predno so pa v drvarnici, pa pridejo še naj-manj 30 do 40 din dražja, t. j. din 200. Sedaj pa vzamimo progovnega delavca, ki zasluži čisto mesečno din 650.

PTUJ

Kakšen je položaj pekovskih pomočnikov? Zadnjič smo poročali o uspešno završenih po-gajanjih za povišanje mezd. Medze znašajo sedaj din 240 do din 260. Moister pa sme od-teh mezd odtegniti za hrano in stanovanje po-din 120 na teden. Do teh pogajanj so imeli po-moščniki po din 70 do 180 na teden. Din 70 so plačevali mojstri onim pomočnikom, ki so imeli hrano pri mostru, ostalim din 180. Razen tega so plačevali mojstri za pomočnike tudi davek in zavarovanje. Pri pogajanjih je malo manj-kalo in bi ne bilo prišlo do zaključka, ker so se mojstri izgovarjali na to, da sta dva moj-stra odsotna in sicer Albrecht, ki je na orož-nih vajah in pa Ormig, ki se je odpeljal na Dunaj. Nazadnje so pa navzoči mojstri le uvi-deli, da s povišanjem mezd ne gre zavlačevati in tako je 5. septembra bilo to gibanje pekov-skih pomočnikov v Ptujju uspešno zaključeno. Upajmo, da bodo pomočniki sedaj ostali zve-sti organizaciji in budno čuvali svoje pridobitve.

LAŠKO

Kaj slišimo? Naš gospod kaplan je neko ne-deljo rekel, da so Francozi zato doživeli po-raz, ker niso sledili besedam Gospodovim. In drugi? Dollfusova Avstrija je kljub stanov-sčini in kljub temu, da je sledila besedam Go-spodovim, tako žalostna propadla, da niti be-sed ne čujemo več. Kje je tedaj logika? Čudno postopanje. Že pred par meseci smo v listu opozarjali podjetje »Lavo«, da bi od-stranilo škandalozno znanostno delavstvo stranišča ob letoviški poti na Šmihel. Nanosili na so tja nekaj drevesnih vej ter tako zakrili mimoidočim sramoto. Sedaj so se te veje po-sušile in je stranišče spet vidno tujcem. Ker je podjetnik, odnosno njegov sin prokurist, pre-cej radodaren na raznih prireditvah, pričaku-jemo, da bo zgradil za delavstvo sodobno, hi-gijensko stranišče. Imenovani gospod je tudi podpredsednik »Olenševalnega in tujkopromet-nega društva«. — Opazovalec.

VELENJE

Zakaj morajo člani Bratovskih skladnic ča-kati po več mesecev na povračilo izdatkov? V Vašem listu št. 107 z dne 19. septembra 1940 ste objavili dopis iz Velenja, da člani velenjske skladnice ne prejemaajo pravočasno povračila za izdane zneske za specialne pre-glede v bolnici itd. Ker te navedbe niso res-nične in ker velenjska skladnica plačuje vse dajatve svojim zavarovancem sproti in pre-jemajo tudi oni člani, ki so zaposleni pri pod-jetjih, ki niti članski, niti podjetniški pri-spevkov skladnici ne obračunavajo, vse pri-padajoče dajatve sproti, Vas prosimo, da na istem mestu to objavite. Pri velenjski bratov-ski skladnici je sedaj članjenih 18 rudnikov in prostoslednih podjetij in se večkrat pripeti slučaj, da kdo zahteva kake dajatve brez po-trdila in vednosti skladničnega zdravnika in zahteva povračilo šihla itd., ne da bi pred-ložil potrdilo, da ima dejansko izgubo na za-sluzku itd. V takih primerih je potrebno iskati podatke od zdravnikov, podjetja občin itd. in se izplačilo zavleče, toda nikdar po krivdi skladnice. Srečno! Upravitelj Pevec, podpred-sednik Kališnik.

HRASTNIK

Stanovanje poceni oddam. Primerno za upo-kolenca. Poizve se v trafiki g. Jakoba Kneza.

LJUBLJANA

Ali bodo cene krompirja maksimirane?

Cene krompirja še niso maksimirane. Ljub-ljanska občina je sicer pripustila na trg krom-pir le po 1,50 kg, dočim so ga svobodno pro-dajali po 2 do 3 dinarje. Občina je sedaj sama kupila šest vagonov krompirja in ga bo pro-dajala na trgu na stojnici po 1,50 din kilogram. Količine po 50 kg pa bo mestna občina odda-jala tudi v svojem skladišču v mlarni na Tr-žaški cesti. Nakaznice za večjo količino se do-be v Mestni hranilnici. Od 50 kg dalje se bo oddajal krompir po 1,40 din kg. Obvestilo

Ljubljanski velesojem je bil doslej organizi-ran kot združba. Na občenem zboru dne 8. t. m. so pa zadržniki sklenili, da izpreme to za-drugo v družbo z omejenim jamstvom, ker bi

mestnega magistrata pravi, da krompirja ne bo zmanjkalo. Kakor pa poročajo, nameravajo uvesti v Sloveniji maksimirane cene za krom-pir, kar je jako verjetno. Če namreč primerja-mo hranilno vrednost krompirja z moko, tedaj najdemo, da znaša ta eno četrtno do ene tre-tjine vrednosti moke. Po tem načelu priprav-ljajo tudi maksimiranje cene za krompir, ki bo sorazmerno odgovarjala hranilni vrednosti med moko in krompirjem.

sicer združba po zakonu iz leta 1937 smela razstavljati le blago zadržnikov. Nova družba dobi s tem širši značaj.

MARIBOR

Kaj se bo zgodilo z zaplenjenim usnjem?

Ljudje mnogo ugibajo, kaj se bo zgodilo z zaplenjenim usnjem tovarnarja Halbärtha. Kdo bo dobil to usnje, ali bo prodano na dražbi, ali pa bo ostalo mestni aprovizaciji. Prav bi bilo,

ako bi ga dobila mestna aprovizacija in ga po-tem prodajala po tisti ceni, po kateri je usnje kupil Halbärth pred štirimi ali petimi leti.

Ogromno premoženje tovarnarja Valterja Halbärtha. Med vsemi Mariborčani je vzbudilo ogromno osupljenje postopanje oblasti proti bivšemu tovarnarju usnja Valterju Halbärthu radi kopičenja zaloga usnja, ki so ga našli v njegovih skladiščih oblastni organi v vrednos-ti 4 milijone dinarjev. G. Halbärth pa nima milijonskih vrednosti samo v usnju, ampak je tudi sicer po nepremičninah menda največji posestnik v Mariboru sploh. To je v mestu splošno znano. Vendar javnost nima niti od daleč pojma o ogromnih vrednotah Halbärtho-vih posestev, ki niso samo v Mariboru, tem-več tudi v bližnji okolici in celo na Pohorju. Mi smo se malo zanimali za njegova posestva in je gotovo v interesu javnosti, da se vsaj nekaj ve o obseznosti posestev g. Halbärtha, ki ima med drugim sledeče nepremičnine: V Mariboru samem poseduje Halbärth posestvo vl. št. 5 Grajska vrata s tovarniškim poslop-jem v Kopališki ul. 23 in stavbišči, nadalje po-sestvo vl. št. 7 s stanovanjsko hišo v Kopališki ulici 21, posestvo vl. št. 9 s stanovanjsko hišo Loška ul. 2 in vrtno parcelo in posestvo vl. št. 134 s stanovanjsko hišo Loška ul. 8, kar vse je kupil g. Halbärth leta 1917 od rodbine Badl za golih 190.000 kron. Danes predstavlja seve to milijonsko vrednost. — Leta 1921 je g. Halbärth od tovarne raztegnil svojo posest na bivaša Scherbaumova posestva. Za 125.000 din je kupil takrat od Filomene Scherbaum po-sestva s 14 parcelami, vse v bližnji tovarne, kjer so imeli Scherbaumovi vrtove in njive. Tudi te parcele so seve od leta 1921 naprej ogromno poskočile v vrednosti. Od rodbine Badl ima Halbärth še nadalje v lasti posestvo vl. št. 6 mesto Maribor z dvema parcelama in hišo v Usnjarski ul. 17. V katastralni občini Koroška vrata je g. Halbärth leta 1935 podedoval 3 travniške parcele, ki bi se lahko dan-es vnovičle kot stavbene parcele s težkimi tisočaki. V mestu samem in okolici pa imajo še tudi drugi člani rodbine Halbärtha nebroj nepremičnin, stanovanjskih hiš, stavenih par-cel in donosnih vinogradnih posestev. Sam tovarnar Valter Halbärth ima dragocena vino-gradna posestva v Rošpolu in Krčevini. V Krčevini je g. Halbärth lastnik vinogradnega posestva vl. št. 215 z gosposko hišo, viničar-ijo, gozdovi, njivami in vrtovi, katero je kupil leta 1924 na dražbi za din 165.000 in je k temu dobil še drugo posestvo vl. št. 261 ka-tastralna občina Rošpol z gosposkim poslop-jem in 10 parcelami vinograda, njiv, goz-dov, pašnikov in vrto. Lastnica tega pose-stva je bila neka Marija Nikodem roj. Parub-kova. Na tem krčevinskem posestvu je bila tudi znana gostilna »Wolfzettel«, za katero pa oblast zadnji čas ni več izdala obrtnega dovoljenja. Že leto poprej je kupil g. Halbärth v Rošpolu od Jožefa in Neže Čolnik za din 437.000 krasno posestvo s poslopji, vinogradi, gozdovi, njivami in travniki vložek št. 20, ki ima 19 parcel. Leta 1935 pa je g. Halbärth še podedoval po Ani Halbärth gosposko vino-gradno posestvo vložek št. 132 s 15 parcelami, zopet vinogradi, gozdovi, njive, pašniki, vr-tovi, gosposko hišo, viničarjo in hlevi. — Vsa ta ogromna posest z milijoni in milijoni vred-not pa Halbärthove žene po posestvih še ni utešila, temveč je kupil leta 1933, ko je dozo-revala gradnja ceste na Pohorje in so vsled tega tam rasle v vrednosti gozdne parcele, še v Slivniškem Pohorju lepo kmečko posestvo z zidano hišo, gosposkimi poslopji in 14 parcelami, gozdovi, travniki, njivami, pašniki itd. za din 125.000 od Marije in Josipa Beveca. Zemljiškoprometna komisija za odobravanje takih kupčij takrat še ni obstajala. — Kje ima g. Halbärth še drugod kake posestva, nam trenutno ni znano. Bo pa ustrezno javnosti in dobri stvari, če nam informirani pošljejo tudi tozadevno še daljnja poročila, da se toč-no ve, kakšni premožni ljudje hranijo pod svo-jo streho v času sedanje gosposdarske stiske milijonske vrednosti ljudskega oblačila, kate-remu od dne do dne raste cena.

Na žene železniških delavcev so popolnoma pozabili pri določanju draginskih doklad. Med-tem ko bo železniški delavec dobil za vsake-ga otroka po din 50 mesečne draginske do-klade, pa žene niso vpošteevane, kar seveda vzbuja upravičeno začudenje med železniškimi delavci, zlasti pa se čutijo zapostavljene žene. »Kruha bo dovolj v Mariboru«, pravi »Slo-venec«. Prorokovanja tega lista se sicer do-slej po večini niso uresničila. Želeti bi bilo, da se »Slovenec« vsaj to pot ne bo zmotil.

12 oseb je bilo aretiranih minulo soboto in sicer: 6 zaradi demonstracij, 2 zaradi nedovo-ljenih vzklikov, 2 zaradi oviranja izvrševanja službenega posla, 1 zaradi prevare in 1 radi nedovoljenega povratka.

Več nemških SS oddelkov in sester nemške-ga Rdečega križa je prejšnji teden preko Ma-ribora potovalo v Zemun in Zagreb, kjer spre-jemajo s pomočjo tukajšnjih Nemcev izseljene Nemce iz Bukovine in Besarabije, ki sta prišli pod oblast SSSR. Na zagrebških ulicah vzbujajo veliko pozornost zlasti elegantno obleče-ni člani SS oddelkov, ki se v prostem času sprehajajo z domačimi Nemci.

Tvrdka Hutter je objavila pojasnilo v »Ju-tru«, da je prijavila ves svoj bombaž. Od tega prijavljenega bombaža pa je prihranila 102 bali, ker meša bombaž s stanično volno, katero do-biva iz Nemčije. Umetna volna iz Nemčije je sicer dražja, toda tvrdka jo kupuje, da bi spri-čo pomanjkanja bombaža mogla dalje časa o-bratovati.

O zvišanju mezd tekstilnemu delavstvu. — Tukajšnji »Večernik« je minulo soboto objavil članek o zvišanju mezd tekstilnemu delavstvu, v katerem med drugim navaja, da so se od začetka vojne, torej v enem letu, meze tek-stilnemu delavstvu štirikrat zvišale, skupno za čistih 43 odst. Ker so se kmetijski proizvodi po-dražili n. pr. za 100 do 200 odst., obleka za 30 do 40 odst., obutev za nekaj manj, stanarine pa sploh niso višje, se po mnenju člankarja povišujejo meze paralelno z draginjo. — Po našem mnenju se člankar, milo rečeno, norčuje iz bede tekstilnega delavstva. Če bi skupna povišica mezd tekstilnega delavstva tudi znašala toliko, kolikor člankar navaja, (kar pa ve-lja le za nekatere tovarne), je pri tem člankar bodisi iz nevednosti, ali pa namenoma zamol-čal glavno, t. j. da je večina tekstilnega de-lavstva zaposlenega samo po tri dni na te-den. Javnost to ve, zato je res ni treba skušati zavajati z napačnimi podatki o povišanju mezd, kot jih je priobčil »Večernik«.

Meljski hrib se zopet plazi. V nedeljo popol-dne je prišlo nad Maribor neurje, ki je povzro-čilo, da so se na Meljskem hribu zopet odr-gali celi plazovi laporja in deloma zatrpali ce-sto proti Mariboru. Na tej cesti bo treba nujno izvesti nekaj varnostnih ukrepov. Avtomobili se pri vožnji v Sv. Lenart poslužujejo pove-čini nove ceste Sv. Peter—Sv. Lenart, odkar je cesta od odcepa pri Pesnici in do Sv. Le-narta postala skoro neporabna za vozila. Av-tomobilisti, ki ne ve, da se Meljski hrib ob vsakem večjem naliivu plazi, lahko plača vož-njo ob nočnem času po tej cesti z življenjem. Ogromni kamni, ki so jih prejšnji plazovi pri-nesli s seboj s hriba, leže zloženi ob cesti in dovolj glasno govore, kaj bi se zgodilo vozilu, na katerega bi priletela taka teža s strmega brega. Popravite cesto, dokler je čas! O jav-nih delih se govori in piše, na tej cesti so na-ravnost življenjsko nujna, zato ne odlašajte z njimi!

Slaboumna ženska je minulo soboto ves do-poldne hodila po mestu in vzbujala pozornost ljudi. Na vogalu Frankopanova in Ruške ceste se je okrog poli 11. ure vrgla najpoprej pod nek voz, nato pa še pred avtomobil, ki je k sreči pravočasno obstal. Nato je odšla z dvig-njenimi rokami po Ruški cesti do Kralja Petra trga in križala, da zahteva strup. Na Kralja Petra trgu se je zopet vrgla pred nek tovorni avtomobil in je le prisebnosti soferja pripisati, da se ni zgodila smrtna nesreča. Čudno in ne-razumljivo je, da se . . . niso zavzeli za slaboumno revo

Vrtni koncert godbe »Glasbena društva železniških delavcev in uslužbencev«, ki se je vršil minulo nedeljo v gostilni Šunko v Radvanju, je zelo lepo uspel. Žal, da je proti večeru silna nevihta to družabno prireditev predčasno pre-kinila. Društvena godba je pod vodstvom ka-pelnika g. Schönherria neumorno svirala kon-certne in poskočne komade, agilni odborniki pa so po šotorih kar tekmovali, da bi čim bolj postregli gostom. Zlasti veliko zanimanje je vla-dalo za streljanje na dobitke, šaljivo pošto itd. Železničarji, pa tudi ostali delavci in prijatelji godbe so se v velikem številu udeležili te pri-reditve in s tem pokazali, da pravilno cenijo stremljenje in delovanje te priljubljene delav-ske godbe, ki tudi v teh težkih časih vrši svo-jo izobraževalno nalogo med delavstvom.

Iz Česke

Nova ulica Karla Sabine v Pragi

V utemeljitvah spremembe imen ulic v me-stu Pragi so časosilni navajali, da je bilo tre-ba spremeniti imena ulic tudi radi tega, da so prišli do veljave v javnosti tudi takšni češki mo-že, ki jih je prejšnji režim iz raznih raz-logov zamolčal. Na ta način je dobil šele se-daj svojo ulico tudi plodovit češki pisatelj Karel Sabina, okrog katerega se je vršila zadnji čas znatna polemika po revijah in li-stih med njegovimi nasprotniki in zagovorniki. Očividno so prodrli zagovorniki, ker je dobil svojo ulico Karel Sabina v samem središču mesta Prage.

Kdo je Karel Sabina? Najbolj znan je Karel Sabina tudi pri nas radi tega, ker je napisal besedilo za najpopularnejšo opero češkega skladatelja Smetane »Prodanó Nevesto«.

V zgodovini češke literature, ki jo je izdal dr. Arne Novak l. 1939, piše o Sabini sledeče: »Karel Sabina je bil rojen dne 29. decembra 1813. Preživel je temno mladost proletarske-ga otroka. Že v gimnaziji je simpatiziral s poljskim gibanjem in kmalu pustil študij ter se posvetil izključno novinarstvu in literaturi. Najprej v Pragi, potem na Dunaju in nato zo-pet v Pragi, kjer je bil od leta 1845 naprej središče tajnega revolucionarnega političnega gibanja. Leta 1848 je bil na čelu radikalne po-litične stranke in se je radi tega celo sprl z revolucionarnim duhom novinarja Karla Hav-lička. Radi revolucionarne propagande so ga obsodili na 8 let stroge ječe, ki jo je presta-jal v Pragi in Olomouci. Ko je prišel 1857, leta iz ječe, je zopet deloval na književnem polju, socialnem in radikalno-političnem. Or-ganiziral je delavce ter sodeloval pri ustano-vitvi Mlado-češke stranke. Živel pa je ves čas v bedi in je radi tega l. 1859 stopil v službo avstrijske tajne policije kot konfident in agent ter je zlasti leta 1867 ovajal češke politike in pisatelje policiji in jih resno kompromitiral. Ko so mu leta 1872 to javno dokazali, je bil kot izdajalec izključen iz češke družbe ter je umrl v bedi in zaničevanju dne 9. novembra 1877.

Napisal pa je Sabina celo vrsto romanov in dram, tudi v nemščini, celo zgodovino češko-slovaške literature. Svoj literarno kulturni program je razložil v spisu »Duhovni komuni-zem«. Napisal je tudi romane iz življenja po-litičnih jetnikov v dobi reakcije, družabni in socialni roman, zgodovinski roman »Husiti« in nekaj pesmi ter razven »Prodané neveste« še tudi besedilo Smetanove opere »Branibori na Češkem«.

NAJNOVEJŠE VESTI

Trgovinski minister dr. Andres je bil v So-lunu pri otvoritvi velesojma. Naglasil je po-trebo čim tesnejših gospodarskih stikov z Grčijo.

Vreme bo jasno, v dolinah megla. Bilanco bojev od 10. avgusta do 22. septem-bra objavlja DNB: Nemci so vrgli 23 milijonov kg bomb, 8 milijonov kg razstreliva, izvršili 700 letalskih napadov in porušili v Angliji 600 to-varn.

Angleži so v noči na 23. september napadli severno Nemčijo. Nad Berlin so priletela samo posamezna letala, ki so vrgla rakete. Bomb pa niso mogla vreči, ker so jih nemška letala pre-podila. (DNB.)

Angleško vojno poročilo z dne 23. septemb-ra javlja: Angleška letala so dne 23. dopoldne zopet napadla oporišča v Kanahu. Ponoči so bombardirala vojaške objekte v Nemčiji. Ber-lin je imel več kot dve uri alarma. — Dne 23. septembra jutraj so priletele tri formacije neških bombnikov nad London. Bitka je opol-dne še trajala.

Anglija, Zedinjene države in Avstralija se posvetujejo zaradi Indokine. Zedinjene države bodo prevzele angleško oporišče Singapur.

Francoska vlada je uvedla živilske nakaznice. Žetev je bila zelo slaba, posebno pa pridelek sladkorne pese.

Rotschildu je francoska vlada zaplenila pre-moženje.

Nemško vojno poročilo z dne 23. septemb-ra pravi, da je nek nemški motorni čoln po-topil v Kanalu oboroženo 3000 tonsko ladjo. — Neka letalska eskadrila 9 letal je doslej sestrelila 500 angleških. — Angleška letala so ponoči na 23. septembra metala nad Nemčijo zažigalne lističe. — 2 angleška bombnika sta pristala na švedskem, 5 mož posadke je inter-niranih.

O rimski konferenci javljajo ameriški časo-pisi, da je bilo govora o novi mirovni ponudbi preko papeža in Roosevelta. Nadalje, da je Ribbentrop zahteval, da Japonska in Španija vstopita v vojno. — V Španiji pa, da so mnjenja, da za Španijo še ni prišel čas. (Reuter).

O razmerju Italije do Turčije in Grške pišejo švicarski listi, da je pisanje italijanskega tiska napram Turčiji zelo ostro, zadržanje napram Grčiji je, pa tako, kot je bilo zadržanje Nem-čije napram Norveški pred zasedbo.

Romunska vlada zanika vesti, da bi bile SSSR zahtevala demobilizacijo romunskih čet v Moladaviji. Ruska vlada pa ne daje pojasnil.

Vse igralnice v Romuniji so zaprte. Žetev krompirja in zelenjave v SSSR je le-tos rekordna, istotako tudi bombaža.

Manevri sovjetske armade pri Kijevu so se vršili z uporabo najnovejših izumov orožja, pod poveljstvom maršala Timošenka.

Japonska oporišča v Indokini. Med francosko vlado in Japonci je orislo do sporazuma glede Indokine. Japonci dobe 3 letališča v Tonkingu s 6000 mož posadke ter smejo v neomejenem številu prevažati čete preko Indokine na Kitajsko z uporabo prista-nišča Hainkonga.

Spopad japonske vojske s francosko v Indo-kini je nastal, ker nek japonski general ni bil pravočasno obveščen o zaključku pagajani.

Kitajci so dsegli ob reki Jangce velike uspehe proti Japoncem, pri Nankingu pa so Japonci doživeli doslej največji poraz. (Tass).

Siamska vlada je odpovedala nenapadalni pakt s francosko Indokino, ker Francozi niso hoteli odstopiti neka ozemlja Siamu.

Kdaj pride bombaž?

Čemu bi se pritoževali, če bi imeli bombaž?

Kdaj že so listi poročali, da so pagajanja s Turčijo in Italijo uspešno zaključena. Pred enim mesecem, če ne že poprej, se je reklo, da je naša delegacija odpotovala po bombaž v SSSR. Nazadnje pa se izkažejo vse te vesti za netočne. Listi znova poročajo o pogajanjih z Italijo in o delegaciji, ki naj bi bila že kdo ve kdaj prišla v SSSR, pa se iz-

ve, da bo šele odpotovala. Potrebno bi bilo, da bi se z merodajnega mesta pojavilo tekstilnemu delavstvu, kdaj od prilike je pričakovati prve pošiljke bombaža in sicer iz Turčije, Italije in SSSR. Ljudje, ki čakajo na te vesti, so že mesece brezposelni, ali pa delajo samo omejeno. Zato je razumljivo, ako se jih loteva nemir.

Tudi sladkor bo še dražji

V Beogradu se te dni posvetujejo, za koliko bi podražili sladkor novega pridelka. Blago je dobro, pridelek je bo-

gat, vreme je lepo, cene pa bodo nekoliko višje in jih sporoče v nekaj dneh. Tako poročajo iz Beograda.

Švedske volitve

Izraz zaupanja v socialno demokracijo ne samo kot stranko, ampak kot ideologijo.

Parlamentarne volitve na Švedskem so se vršile dne 15. septembra 1940. — Kar redek dogodek so volitve v sedanjih vojnih razmerah, ko pretresajo svet najrazličnejše ideološke in psihološke trzavice. Švedska socialna demokracija je že doslej vladala v deželi. S svojim nastopom in zmago pri teh volitvah, s katero je pridobila 22 novih poslancev k dosedanjemu zastopstvu, je Švedska jasno dokazala svojo načelnost, prisebnost in resnost.

Nordijske dežele so bile pred vojno vse pod vodstvom socialističnih strank. Vse štiri dežele so vodile vzorno narodno gospodarstvo in socialno politiko, o kateri so se večkrat jako pohvalno izrazili trezni gospodarstveniki in socialni politiki. Državniki, ki so se bavili z narodnogospodarskimi problemi, so hodili tja in tam študirali državno gospodarstvo in socialno politiko.

Merodajno pa ni samo mnenje tujih opazovalcev življenja v nordijskih deželah. Bolj merodajno, bolj živa priča so zadnje volitve na Švedskem, ki dokazujejo, kako veliko zaupanje si je stekla socialna demokratska stranka med švedskim narodom zaradi svojega občekoristnega vladanja in delovanja. Tega naroda niso zmedle zmešnjave po svetu. Z odločnostjo in vztrajnostjo je nastopil pri volitvah in dokazal svoje razumevanje politike, ki jo vodi delavska vlada.

Volitve na Švedskem so dakaz, da so svobodni narodi demokratični. Dokaz, da v svobodnih ljudeh tiči prav krepko čut svobode in demokracije.

Švedski narod je glasoval v globokem prepričanju, da se je doslej vladal dobro sam in da se hoče v istem pravcu vladati sam tudi v bodoče. In se za est.

TO IN ONO

Ukinjena je prometna komisija pri sodiščih za prenos nepremičnin med živimi v obmejnih krajih. Še vedno pa se v nekaterih krajih izvaja, kar je bilo prepovedano. Izvzela so samo zemljišča, ki so v zvezi z vojaškimi utrdbami.

Otvoritev Ciril Metodove šole pri Sv. Treh kraljih na Kozjaku je bila v nedeljo, dne 22. septembra ob veliki udeležbi domačinov in izletnikov.

10 hrvaških dijakov se je vpisalo na nemško gimnazijo v Zagrebu. Hrvatski listi pišejo, da v drugih krajih, v Beogradu in Novem Vrbasu, kjer se tudi nahajata nemški gimnaziji, oblasti ne dovoljujejo dijakom, ki niso nemških staršev, posejanja nemške gimnazije. Na to pa ni treba.

Po dirki okrog Srbije je prišla na vrsto kolesarska dirka okrog Hrvaške. Tudi te dirke se udeležujejo Slovenci. Upajmo, da Srbi ne bodo nobenega svojega dirkača izključili iz kolesarske zveze, kot so to storili Hrvati in Slovenci, ki so izključili po par svojih dirkačev iz svojih zvez, kateri so z uspehom sodelovali v kolesarski dirki okrog Srbije.

POBREŽJE PRI MARIBORU

Opomin mestnemu avtobusnemu podjetju oz. mestni občini. Pred štirinajstimi dnevi sta se vršila na pokopališču na Pobrežju pogreba dveh uglednejših meščanov.

Prijatelji in znanci obeh umrlih so se udeležili v velikem številu pogrebov in s tem izkazali spoštovanje do enega in drugega.

Vreme je bilo lepo, cesta suha, prahu v izobilju. Eno uro pred pogrebom je prevozilo cesto med mestom in Pobrežjem nad sto avtomobilov in avtobusov gor in dol. Temni oblaki prahu so zakrivali razgled po cesti, dušili pešce in jim zastirali pogled. Človek je moral paziti, da se zavrti v oblake prahu ni nenadoma znašel pod kakšnim vozilom, da je lahko cel prišel domov. Kako pa izgleda tak pogreb, ki ima slučajno še kakšno črno obleko iz boljših časov in si jo iz ožjega spoštovanja do umrlega obleče, ako zaide v take oblake prahu, si lahko vsak predstavlja. Takšna obleka ni več črna, ampak siva in jo moraš, če hočeš da postane zopet črna, oddati v čistilnico, kar stane zopet lep denar. Če ga nimaš, ti ostane obleka pokvarjena od prahu in po večkratni takšni proceduri sploh neuporabna. Vsem tem oz. takšnim nepravilnostim bi se dalo pomagati enostavno s škropljenjem ceste, vsaj pred takšnimi pogrebi, kar bi bila dolžnost mestne občine, ker največ prahu dvigajo in povzročajo mestni avtobusi. Ob Pobrežju čisti teče reka Drava, ki ima dosti vode, da bi z njo udušili vsak prašek, ki se loči od ceste, treba je samo postaviti črpalko ob cesti in vse bi bilo v redu. Ni potrebno, da mora človek vso pot na Pobrežje misliti na to, da je nastal iz prahu in da se zopet povrne v prah. Br. A.

MEŽICA

Širša odborova seja »Vzajemnosti« bo dne 24. t. m. ob 7. uri zvečer v »Stibelcu« pri Toif. Udeležba obvezna. Družnost! — Odhor.

Za izločitev židov iz trgovine in industrije in razlastitev njihove posesti se zavzemajo madžarski fašisti. Temu nasprotujejo ostale stranke, ki pravijo, da bi taki ukrepi močno škodovali ne samo madžarsko gospodarstvo, ampak tudi kulturno življenje, v katerem igrajo pomadžarjeni židi veliko vlogo. Vseh židov je sedaj na Madžarskem 700.000.

Aretacije na Češkem in Moravskem. »Exchange Telegraph« poroča, da je bilo zadnje čase na Češkem in Moravskem aretiranih 750 oseb, od teh samo v Prahi 120. Aretirancem se očita, da so razpečavali propagandni material proti narodnemu socializmu in skrivali orožje. Aretiranci so skoro brez izjeme pristaši bivše socialno demokratične stranke.

Smrtne kazni za veleizdajo v Berlinu. Dne 6. septembra so bili v Berlinu obglavljeni Viljem Buisson iz Emmendingena, ki ga je Ljudsko sodišče dne 27. aprila 1940 obsodilo radi veleizdaje na smrt. Nadalje je bli obglavljen 50 letni Josef Kaiser iz Warnsdorfa in 31 letni Rudolf Worn iz Niederstrahwalde, ki sta bila tudi od Ljudskega sodišča v Berlinu obsojena na smrt radi veleizdaje dne 4. junija. — Buisson je ušel v inozemstvo, ko so narodni socialisti prevzeli v Nemčiji oblast in je zunaj države več let veleizdajniško deloval proti Nemčiji. — Leta 1936. je Buisson vstopil v stik s špionsko službo tuje države in po njenem naročilu vohunil po Nemčiji in javljal tujim državam druge osebe, ki bi bile primerne za vohunstvo. Enako sta delovala Kaiser in Worn. Nadalje je bil dne 6. septembra obglavljen 30 letni Karel Zink iz Ilmenau, katerega je Ljudsko sodišče obsodilo dne 11. julija t. l. na smrt radi pripravljanja veleizdaje. DNB.

Iz Francije. »Volksstimme« piše: Razvoj v Franciji — to se pravi v nezasedenih provincah — je po verodostojnih poročilih zelo enoten. Vlada ne bo nikoli gospodar nad težavami, ki jih ima s prehrano, surovinami in begunci. Strokovnjaki postavljajo za zimo zaskrbljene prognoze; mnogi predvidevajo nemir ljudskih mas. Nosilci novega režima upajo na skorajšnji poraz Anglije in na vrstitev Francije v nov evropski »gospodarski red«. Nekateri spet mislijo, da predstavlja današnji francoski režim le prehodno stanje, ki mu bo sledil fašistični red z nemškim protektoratom. Nemčija kot Italija ne jemlje Petain-Lavalove »revolucije« preveč resno, ampak želi ta popolen prelom s preostanki tretje republike.

Angleški minister za narodno zdravje je odredil, da se izprazni vse hiše v Londonu, ki so poškodovane. Prebivalstvo pa se je izjavilo proti zapustitvi hiš.

Razvoj piščanca v jajcu. Nemški učenjak dr. Wolmar je sklenil posneti na filmski trak razvoj piščanca v jajcu. Učenjak je spretno odluščil lupino od mrene, ki obdaja rumenjak in beljako. Nato je začel s posnetki. Najprvo se v rumenjaku pokaže bela pega v obliki leče. — Čez nekoliko ur se pojavijo rdeče pikice in v sredini drobno zrnce. Iz gibov tega zrnca je mogoče sklepati, da je to početek srca. Skoro potem je mogoče opaziti obtok krvi. Tretji dan je mogoče razpoznati zamelek piščanca, četrty dan posamezne dele telesa in oči, ki so kot črne pege. Prvi gibi so vidni šesti dan, a delo ožilja enajsti dan. Pičke, ki se iz tako olupljenega jajca izleže, pa ne ostane živo.

Kotiček sodružic

Jaz — z veliko ali malo začetnico.

In vendar preostane vsakemu človeku majhna gredica, njegov lastni jaz, katerega lahko oblikuje po svoji svobodni volji. Če skrbno obdeluje to svojo gredico, če sodi v njo lepa dejanja in jim priliva z dobrimi mislimi, nastane iz gredice zlahten vrt, niemu in drugim vir najplemenitejšega veselja. Če pa pusti, da preraste gredico plevel hudobnosti, nevoščljivosti, lažnosti, lenobe in drugih takih temnih strani, se izpremeni gredica po njegovi lastni krivdi v puščavo.

Naš jaz, ta naša gredica se nam bo le tedaj polno razcvetela, če jo bomo postavili v službo splošne človeške skupnosti, če bomo vedno mislili v prvi vrsti na druge, potem šele nase. To je pa očitno težka umetnost, saj se je mnogi ljudje kar nočejo priučiti. Vsi drugi naj le bodo nesrečni, samo da je pri meni vse v redu, da sem le jaz izvzeta od vsega hudega. Kar nemogoče se zdi takim ljudem, da bi tudi oni morali doživljati neprijetnosti in nositi bremena. Čemu ravno jaz? je njih prvi vzklík ob vsaki neveselosti, vzklík, ki najbolj točno razodeva njih golo sebičnost. Z vzklíki kakor: Čemu se je ravno meni moralo to zgoditi? Zakaj je ravno mene to doletelo? dokazujejo vsi taki ljudje, da smatrajo svoj lastni »jaz« za nekaj posebnega, nekaj vzvišenejšega nad vse življenjske neizgode, da smatrajo vsako neprijetnost, tudi če so jo sami zakrivali, za svojo osebno žalitev.

Vsak človek, bodisi ženska ali moški, pa se mora zavedati, da je koristen član človeške družbe le tisti, ki piše besedico jaz vedno z malo začetnico, ki zna namesto besedice jaz postaviti včasih besedico ti, ali pa vsaj mi ali midva. V šoli, v družbi, v službi, najbolj pa v zakonu greja dobro le tisti, ki mu ni svet in edino zveličaven samo njegov lastni jaz, ki ne ljubi vedno le samega sebe. Zlasti pa ne spada v zakonski stan tisti, ki si noče ničesar odreči, ki je vedno sam sebi najvažnejši. Zakonsko življenje je prava šola odgovodi in premagovanja, potrpljenja in samovzgoje, kar pa ni vedno združeno z neprijetnostmi, saj ni ničesar zastojni na svetu in vsako reč poplaja življenje prej ali pozneje. Vsakdo, ki zna pisati jaz z malo začetnico, najde plačilo v sreči, ki jo pripravi drugim in ki posije obenem vsa bleščeča tudi nanj nazaj.

Kakšna je zadnja stran »kolajne«?

Ženski svet navadno vse premalo misli na svojo zadnjo polovico. Vso pažnjo posveti samo svojemu sprednjemu delu, ki ga seveda hitro

Obrtniška združenja

Obrtniki so se dolgo borili proti mešanim obrtniškim združenjem. Hoteili so imeti za vsako stroko svojo zadrugo, kjer pa smatrajo združenja teh združenj za potrebno, tam pa se lahko združijo v mešano zadrugo. Na podlagi razpisa banske uprave je TOI izdala dne 2. avgusta 1940 odlok, s katerim je bilo ukinjenih 92 združenj, ostalo je 32 skupnih, o 11 pa bodo šele ukrepali, kako bo z njimi. Združenja so se pritoževala proti tej odredbi, ali do danes še ni rešena niti ena pritožba. Prisilno združenje je bilo izvedeno zaradi tega, ker so nekatera obrtniška združenja majhna, češ, da ne morejo vršiti poslov. Večja in mešana združenja bodo morala ustanoviti pisarne in tajništva, ki bodo opravljala posle združenj. To je glavni namen ukrepa.

»Napačno je mnenje, da se zlu ni treba upirati. Nasprotno, povsod in vedno se mu moramo upirati, in sicer dosledno pri vseh njegovih začetkih.«

T. G. Marasyl.

Delavski pravni svetovalec

Občinska podpora (Rečica pri Laškem)

Vprašanje: Sresko načelstvo kakor tudi banovina sta mi priznala, da je pristojna občina mi dolžna plačevati mesečno ubožno podporo. Toda občina mi te podpore ni izplačala že leto in pol. Ali lahko občino tožim pred rednim sodiščem na izplačilo te podpore, ki mi je že pravomočno priznana?

Odgovor: Občinske ubožne podpore prisojajo upravná oblastva in ne redna sodišča. Če Vam je ubožna podpora že pravomočno priznana, jo je pristojna občina dolžna plačati. Če tega ne morete storiti in je v zaostanku, se obrnite na pristojno sresko načelstvo, kjer predložite odlok o priznanju ubožne podpore in predlagajte izvršbo zoper občino upravnim putem.

Oprostitev od vojaške službe (Štore)

Vprašanje: Na prvem naboru sem bil spoznan za stalno nesposobnega. Star sem že 30 let, pa me dosedaj niso vpoklicali ponovno na nabor. Sedaj sem pa zvedel, da me bodo vpoklicali na 28 dnevne orožne vaje. Ali bom moral iti na orožne vaje, kljub temu, da sem stalno nesposoben?

Odgovor: Dokler Vas vojaško oblastvo vodi kot stalno nesposobnega za vojaško službo, ne morete biti vpoklicani na orožne vaje. Pač pa so klicani vsi začasno nesposobni ponovno na nabor v 31. letu. Če so takrat zopet spoznani za nesposobne, so sploh rešeni vojaške

pregleda in spravi v red, pri tem pa popolnoma pozabi in zanemari zadnjo stran »medalje«. — Ker pa je zelo grdo, če je zadaj vse v neredu, si je treba vselej, prav posebno pa jutraj, ko se opravimo in tudi takrat, kadar gremo ven, pomisliti na ta-le vprašanja:

1. Ali ni spodnje krilo predolgo in gleda izpod obleke?
2. Ali imaš lase tudi zadaj v redu in ti ne vse štrane po vratu navzdol?
3. Ali je bluza dobro okračena in se je ne drže na hrbtu lasje in prhljai?
4. Ali niso pete poškodovane?
5. Ali niso nogavice nagubane in ni zlezle šiv postrani?
6. Ali ni zlezla bluz iz pasu krila?
7. Ali ni krilo oziroma obleka zadaj preozka in se grdo vidi obris života?
8. Ali se ne drži preveč sključeno?

Paradižniki za zimo

Tudi paradižnike si lahko shranimo v steklenicah za zimo in sicer prav na isti način, kakor je bilo zadnjič opisano za marmelado. — Paradižnike kuhaj kratko časa, samo tako dolgo, da razpadejo. Nato jih takoj pretlači skozi sito. Pretlačen paradižnikov sok daj spet v lonce in naj še enkrat zavre. Sedaj ga takoj še vročega napolni v steklenice, ki si jih prej dobro osnažila. Zamaši hitro sproti vsako steklenico z zamaškom. Najbolje je, da vzameš nove zamaške. Zamaške kuhaj prej nekaj časa, da postanejo mehki in voljni. Ko so steklenice zamašene, jih pusti ohladiti. Ko so ohlajene, pomoči vsako steklenico z zamaškom v razstopljen parafin ali vosek, a temeljito, da ne bo mogel nikjer zrak uhajati v steklenico. Včasih se pa pozneje pri kakih steklenicah kljub temu v grlu napravi plesniva kožica, ki jo pa z lahkoto odstranimo, ko zlijemo paradižnikov sok iz steklenice. Okus pa prav nič ne trpi.

Ocvrti češpljevi žličniki

Zmešaj v loncu ¼ kg moke, dve jajci, žlico masla ali masla, veliko žlico slivovke ali ruma, dve žlici sladkorja, malo soli in toliko mleka, da dobiš zelo gosto testo, ki komaj od kuhalnice kaplja. Vtepati moraš tako dolgo, da je testo lepo gladko, torej vsaj četrt ure. Čim dalje vtepaš, tem boljši bodo žličniki. Nato streseš v testo oprane češplje. Sedaj pomakaj žlico v razbeljeno mast in zajemaj iz testa majhne žličnike. Vsak žličnik naj ima eno češpljo. Žličnike po obeh straneh ocvreš v maslu lepo zlatorumeno, pečene pa potreseš s sladkorjem in cimetom.

Ameriški vojaški strokovnjaki o pomenu angleške vojne mornarice

Reuter poroča iz Washingtona, da je mnenje ameriških mornariških krogov, da je Anglija lahko zadovoljna z delovanjem svoje vojne mornarice. Nemci so pričakovali, da bodo v začetku vojne s podmornicami uničili vsaj 2 milijona ton angleške trgovinske mornarice, uspeh v prvem mesecu pa je bil samo 184.000 ton in se tudi doslej še niso približali onemu odstotku, ki so ga pričakovali. Sedaj so morali v ta boj proti angleški mornarici vreči tudi letala, toda uspehi niso večji. Nadalje so poskušali uničiti angleško mornarico tudi z obalnimi topovi. Razen tega je angleška mornarica proti pričakovanju nastopila ofenzivno, toda do večjih bojov ni prišlo, ker Nemci s svojo mornarico niso prišli na odprto morje. Največje uspehe beleži angleška vojna mornarica pri La Plati v Braziliji, v Narviku in Dunkerqueju.

Pridobivajte našemu listu nove naročnike!